

РІШЕННЯ
разової спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора
філософії

Здобувач ступеня доктора філософії Олександр Тронько, 1985 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2007 році Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара та отримав диплом спеціаліста за спеціальністю «Правознавство», виконав акредитовану освітньо-наукову програму «Право».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України, м. Дніпро від «30» червня 2025 року № 189 у складі:

Голова разової ради - Ольга Соколенко, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного і кримінального права, деканеса юридичного факультету Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Рецензенти - Олександр Сачко, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного і кримінального права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

Олена Литвин, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри адміністративного і кримінального права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Офіційні опоненти - Олена Драган, доктор юридичних наук, професор, завідувачка кафедри кримінального права, процесу та криміналістики Київського університету інтелектуальної власності та права;

Євген Легеза, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри публічного та приватного права Університету митної справи та фінансів, ННІ права та міжнародно-правових відносин.

На засіданні «26» серпня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 Право Олександр Троньку на підставі публічного захисту дисертації «Порівняльно – правовий аналіз вирішення локальних військових конфліктів у сучасному світі: досвід для України» за спеціальністю 081 Право.

Дисертацію виконано у Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України, м. Дніпро.

Науковий керівник – Катерина Бережна, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри європейського та міжнародного права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису.

Здобувач має 13 наукових публікацій за темою дисертації, з них 6 статті – у наукових фахових виданнях України категорії «Б», 7 - які засвідчують апробацію матеріалів дисертації, зокрема:

1. Тронько О.О., Бережна К.В. Сучасність міжнародної безпеки в контексті глобалізації. Український досвід останнього десятиріччя. Юридичний науковий електронний журнал № 4/2024, С. 716 – 720 http://lsej.org.ua/4_2024/173.pdf DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-4/171>
2. Тронько О.О. Міжнародний військовий конфлікт: теоретичні підходи до вивчення та застосовуване до нього право. Актуальні проблеми вітчизняної юриспундеції, № 1/2024, С. 363 – 376, http://apnl.dnu.in.ua/1_2024/66.pdf DOI: <https://doi.org/10.32782/2408-9257-2024-1-64>
3. Тронько О.О. Міжнародний конфлікт у політико – правових відносинах. Юридичний науковий електронний журнал № 7/2024, С. 716 – 720 http://lsej.org.ua/7_2024/123.pdf DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-7/121>
4. Тронько О.О. Політико - правова практика вирішення міжнародних локальних військових конфліктів наприкінці XX ст. - в першій чверті XXI ст. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки Том 35 (74) № 5 2024, С. 125-135 https://www.juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2024/5_2024/23.pdf DOI: <https://doi.org/10.32782/TNU-2707-0581/2024.5/21>
5. Тронько О.О., Бережна К.В. Реалізація приватними військовими компаніями спеціальних операцій окремого типу в умовах гібридної війни. Міжнародно – правовий та національно – правовий аспекти. Юридичний науковий електронний журнал, №5, 2022, С. 662-666, http://lsej.org.ua/5_2022/160.pdf DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-5/160>
6. Тронько О.О., Бережна К.В. Проблеми пошуку варіантів реформування міжнародної безпеки на тлі війни в Україні Юридичний науковий електронний журнал, №6, 2023, С. 641-645, http://lsej.org.ua/6_2023/149.pdf DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-6/149>
7. Тронько О.О. Механізм забезпечення енергетичної безпеки держави. І Міжнародна науково-практична конференція «Радіаційна та ядерна безпека у контексті Української формули миру» (м. Дніпро, 24 травня 2024 р.) , С. 49-52 https://www.dnu.dp.ua/docs/2024_Radiacijna%20ta%20yaderna%20bezpeka.pdf
8. Тронько О.О. До питання критеріїв визначення збройного конфлікту. VI Міжнародна практична конференція «Український правовий вимір: пошук

відповідей на глобальні міжнародні виклики» (м. Дніпро, 24 травня 2024), С. 317-319, <http://umsf.dp.ua/2021-03-02-09-34-59/studentska-nauka/2-uncategorised/3301-український-правовий-вимір-пошук-відповідей-на-глобальні-міжнародні-виклики-2>

9. Тронько О. О. Національна безпека та внутрішня міграція у контексті відновлення територіальної цілісності України. XIV Міжнародна наукова конференція студентів, аспірантів та молодих вчених «Сучасний стан і перспективи розвитку держави і права» (07-08 жовтня, 2022), С. 13-15
10. Тронько О. О., Бережна К. В. Організаційна структура Африканського союзу в сфері безпекової політики та забезпечення миру. Stockholm, Sweden. 2023. SSPG Publish. The 5th International scientific and practical conference "Innovations and prospects in modern science" (May 8-10, 2023), С. 515-521 <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2023/05/INNOVATIONS-AND-PROSPECTS-IN-MODERN-SCIENCE-8-10.05.23.pdf>
11. Тронько О. О., Бережна К. В. Питання застосування воєнної сили в локальних збройних конфліктах. Stockholm, Sweden. 2021, SSPG Publish, The 3rd International scientific and practical conference "Modern science: innovations and prospects" (December 5-7, 2021), С. 1015-1020, <https://geodesy.udau.edu.ua/assets/files/modern-science-innovations-and-prospects-5-7.12.21.pdf>
12. Тронько О.О., Бережна К.В. Щодо перспектив легалізації приватних військових компаній на Україні, як досягнення ефективності міжнародного впливу. III Міжнародна науково-практична конференція Topical aspects of modern scientific research (23-25.11. 2023, Токіо, Японія), С. 719-725, <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2023/12/TOPICAL-ASPECTS-OF-MODERN-SCIENTIFIC-RESEARCH-23-25.11.2023.pdf>
13. Тронько О.О. Миротворча діяльності Канади: до питання визначення концептуальних засад реалізації. Всеукраїнська науково-практична конференція. Актуальні проблеми сучасних міжнародних відносин. (17-18 листопада, 2023, м. Дніпро), С. 93-98, <https://www.dnu.dp.ua/docs/ndc/2023/materiali%20konf/23.pdf>

У дискусії взяли участь голова, рецензенти, офіційні опоненти та висловили зауваження:

Соколенко О.Л., доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного і кримінального права, деканеса юридичного факультету, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара. Зауважень немає.

Драган О.В., доктор юридичних наук, професор, завідувачка кафедри кримінального права, процесу та криміналістики Київського університету інтелектуальної власності та права. Зауваження:

1. Результати дисертаційного дослідження здобувачем опубліковано у фахових наукових журналах та матеріалах конференцій. На жаль, географія конференцій, в яких здобувач приймав участь одноособово, обмежена одним містом Дніпро. Аналогічні

зауваження і щодо географії наукових статей, яких 6, з яких 4 опубліковано в одному фаховому науковому журналі - Юридичний науковий електронний журнал. Вважаємо, що потрібно було б при провести апробацію результатів дослідження в різних регіонах нашої країни.

2. Незважаючи на те, що тему даної дисертаційної роботи затверджено у 2021 році, 3 наукові статті, які підготовлено особисто здобувачем, було опубліковано упродовж тільки одного 2024 року.

3. На арк.169-171 дисертації здобувач пропонує внести зміни до статей 127-131-1 Конституції України з метою створення Спеціалізованих судових палат деокупованих територій України та Спеціалізованої прокуратури - Спеціалізовану прокуратуру де окупованих територій України. Пропозиції є дещо дискусійними, з огляду на необхідність створення додаткових органів за наявності дефіциту у Державному бюджеті України. Проте, на нашу думку, дисертація мала б більш презентабельний вигляд, якби вказані пропозиції було викладено у вигляді законопроекту та розміщено у додатках до дисертації. Крім того, ці пропозиції відсутні у висновках по розділу 4 дисертації, в якому їх викладено.

4. Крім того, на нашу думку, питання щодо створення Спеціалізованих прокуратур, Спеціалізованих судових палат потребують вирішення шляхом внесення змін та доповнень до спеціальних Законів України «Про прокуратуру» та «Про судоустрій і статус суддів», а не до Конституції України, яка не визначає ні систему органів прокуратури, ні систему судоустрою України.

5. На арк. 179 і далі по тексту (арк. 184) здобувач аналізує повноваження прокурора щодо кримінальної справи. Проте, після прийняття КПК України у 2012 році, у кримінальному законодавстві України наявне поняття - кримінальні провадження, а не кримінальні справи. Крім того, є окремі зауваження до оформлення списку використаної літератури, по тексту багато: помилок, як орфографічних так і технічних.

Легеза Є.О., доктор юридичних наук, професор, професор кафедри публічного та приватного права Університету митної справи та фінансів, ННІ права та міжнародно-правових відносин. Зауваження:

1. Деякі наукові положення наукової новизни містять ознаки анотації, що потребує публічного пояснення чи роз'яснення під час захисту, а саме: вперше розроблено Дорожню карту вирішення російсько-українського локального військового конфлікту як політико – правовий інструмент його завершення; запропоновано застосовувати інститут реституційного правосуддя як засіб відновлення справедливості та елемент постконфліктного миробудівництва; розроблено Програму реституційного правосуддя як засіб збереження примирення після завершення російсько-української війни;

2. Автор переважно покладається на порівняльно-правовий аналіз, проте не окреслює чітких критеріїв порівняння, що ускладнює оцінку вибору джерел для конкретних випадків. Було б доцільним більше деталізувати, як саме відбирались країни-«приклади» для аналізу та на яких принципах базуються порівняльні висновки.

Також не повністю розкрито, яким чином досягнуті результати співвідносяться з альтернативними підходами інших авторів – зокрема, у науковій літературі існують різні погляди на роль амністії чи регіональної миротворчої місії, які автор міг би детальніше обговорити.

3. Хоч список джерел досить великий, можна поставити зауваження щодо відносної віддаленості деяких матеріалів за часом публікації. У роботі небагато посилань на новітні дослідження (після 2022 року) та дані реальних кейсів (наприклад, оновлені дослідження досвіду Конфлікту в Нагірному Карабасі 2020 р. чи Лівії після 2020 р.). Сучасна ситуація вимагає оперативного оновлення даних, а дисертація могла би краще відобразити найактуальніші тренди в міжнародній практиці, особливо щодо нових форм кібербезпеки та інформаційної війни. Також відсутній глибокий аналіз ролі окремих міжнародних організацій (крім загальних згадок про ООН, ЄС, НАТО) у мирному процесі, хоча відомо, що політика цих органів щодо конкретних конфліктів нерідко суперечлива і вимагає детального дослідження.

4. Деякі пропозиції дисертації, наприклад щодо створення законодавчих норм про реінтеграцію, є цінними, але у роботі мало уваги приділено їх реальній імплементації. Було б корисно розглянути можливі правові бар'єри та інституційні механізми запровадження рекомендацій, аби оцінити їх життєздатність. Також слід звернути увагу на фінансово-економічні аспекти реалізації програм реабілітації – це не позначено у висновках, хоча є важливим для практичного застосування результатів.

Литвин О.П., кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри адміністративного і кримінального права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара. Зауваження:

1. Термінологічна чіткість поняття “локальний військовий конфлікт”. У дисертації наведено авторське визначення цього поняття та охарактеризовано його риси. Однак деякі сформульовані критерії локального конфлікту (наприклад, відсутність офіційної декларації війни або “порівняно невеликі масштаби бойових дій”) є доволі оціночними. Вартувало б детальніше обґрунтувати межі застосування терміну, особливо враховуючи, що у випадку російсько-української війни її часто кваліфікують як повномасштабну агресію, а не “локальний” конфлікт. Більш чітке розмежування між локальними та регіональними (чи глобальними) конфліктами підсилить теоретичну основу дослідження.

2. Автор обмежив порівняльний аналіз переважно двома кейсами (Хорватія та Грузія), що справді є релевантними для українського контексту. Утім, додаткове включення інших прикладів локальних конфліктів (наприклад, на Близькому Сході чи в Африці) могло б зробити висновки дослідження ще більш переконливими. Залучення ширшого географічного спектру випадків продемонструвало б універсальність або, навпаки, унікальність виявлених підходів до мирного врегулювання. Це, своєю чергою, збагатило б порівняльно-правовий аналіз і дало б можливість врахувати додаткові чинники, що впливають на успішність врегулювання.

3. Дисертант запропонував низку новаторських ідей – таких як “дорожня карта” миру чи спеціальна модель правосуддя – які виглядають багатообіцяючими. Водночас у роботі варто було б детальніше окреслити механізми реалізації цих пропозицій на практиці. Наприклад, впровадження дорожньої карти вимагатиме координації між різними інституціями (владними органами України, міжнародними організаціями, партнерами) – бажано було б обговорити можливі етапи та інструменти такої координації. Щодо спеціального кримінального правосуддя для воєнних злочинців, постає питання про його відповідність чинній міжнародно-правовій базі та юрисдикції існуючих судових органів. Більш детальний аналіз потенційних перешкод у реалізації запропонованих заходів і шляхів їх подолання підвищив би прикладну цінність роботи.

Сачко О.В., доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного і кримінального права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара. Зауваження:

1. У розділі 2 дисертант зосередив увагу на двох кейсах (Хорватія та Грузія) для вироблення рекомендацій Україні. Ці випадки є релевантними та повчальними, утім було б корисно детальніше обґрунтувати вибір саме цих конфліктів або розширити порівняльний аналіз за рахунок інших аналогічних ситуацій. Включення до аналізу додаткових регіональних конфліктів кінця XX – початку XXI ст. (наприклад, врегулювання конфлікту в Боснії і Герцеговині чи в Молдові) могло б підсилити емпіричну базу дослідження. Роз’яснення щодо критеріїв відбору кейсів і меж застосовності їхнього досвіду дозволило б чіткіше окреслити межі і універсальність зроблених висновків.

2. Дисертант обґрунтував амбітні пропозиції – проєкт Дорожньої карти мирного врегулювання та інституційну модель притягнення до відповідальності винних у воєнних злочинах. Водночас постає питання практичної реалізованості цих ініціатив. Хотілося б отримати більше інформації, яким чином автор уявляє впровадження зазначеної Дорожньої карти: які міжнародні актори та механізми будуть задіяні, які етапи та часові рамки передбачені, які потенційні ризики (наприклад, недотримання домовленостей агресором) враховані. Так само потребує уточнення питання створення спеціального трибуналу: чи йдеться про міжнародний судовий орган за рішенням ООН, чи про гібридний суд за участю України та міжнародних партнерів, які його повноваження та юрисдикція тощо. Обговорення цих практичних аспектів впровадження рекомендацій під час захисту було б доречним і засвідчило б усвідомлення автором можливих викликів на шляху реалізації запропонованих механізмів.

3. У роботі згадується проведення автором експертного опитування (підрозділ 4.1) для визначення пріоритетних напрямів політико-правового вирішення російсько-українського конфлікту. Проте у дисертації не наведено деталей щодо методики цього опитування. Відсутня інформація про кількість і кваліфікацію опитаних експертів, характер запитань та способи обробки отриманих даних. Враховуючи, що висновки цього підрозділу спираються на результати опитування, було б науково коректно надати читачеві розгорнуту методологічну характеристику проведеного дослідження. Більш

прозоре висвітлення емпіричної бази підвищило б переконливість відповідних висновків дисертації.

Результати відкритого голосування:

"За" - 5 членів ради,

"Проти" – немає.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Олександру Троньку ступінь доктора філософії з галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради

(підпис)

Ольга СОКОЛЕНКО

